

POSTANOWIENIE

22 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 22 stycznia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku J.O.
z udziałem B.G. (uprzednio O.)
o podział majątku wspólnego,
na skutek skargi kasacyjnej B.G.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie
z 8 grudnia 2023 r., V Ca 2167/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(A.D.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 8 grudnia 2023 r. wydanym w sprawie z wniosku J.O. z udziałem B.G. (poprzednio O.) o podział majątku wspólnego, Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił apelację uczestniczki wniesioną od postanowienia wstępnego Sądu Rejonowego w Grodzisku Mazowieckim z 29 kwietnia 2021 r., ustalającego, że udziały byłych małżonków w majątku wspólnym są równe.

Uczestniczka wniosła skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1,3 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi skarżąca powołała się na nieważność postępowania apelacyjnego, spowodowaną, w jej ocenie, rozpoznaniem apelacji i wydaniem zaskarżonego kasacyjnie orzeczenia przez Sąd Okręgowy w składzie jednoosobowym zamiast trzyosobowym, ustanowionym na podstawie zarządzenia Prezesa Sądu Okręgowego. Podniosła także, że w sprawie powstały istotne zagadnienie prawne związane z powyższą kwestią oraz wykładnią i zastosowaniem art. 43 k.r.o. Wskazała także, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie przepisów postępowania oraz prawa materialnego, których jednakże we wniosku nie przytoczyła.

Odnosząc się do kwestii nieważności postępowania drugoinstancyjnego, należy wskazać, że z akt sprawy wynika, iż zarządzenie Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie o wyznaczeniu składu trzyosobowego zamiast składu jednoosobowego, wskazanego w art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1327, 1429 i 1723), zostało wydane w związku z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r., III

PZP 6/22 (OSNP 2023, nr 10, poz.104). Jednakże przed wydaniem zaskarżonego kasacyjnie postanowienia z 8 grudnia 2023 r., wszedł w życie, poczynając od dnia 28 września 2023 r., art. 367¹ k.p.c., dodany przez art. 1 pkt 16 ustawy z 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego, ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023 r., poz.1860- dalej: „ustawa nowelizująca”), wprowadzający jako model podstawowy skład jednoosobowy sądu odwoławczego z wyjątkami wskazanymi w tym przepisie.

Zgodnie z art. 32 ustawy nowelizującej, w postępowaniach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie art. 1 pkt 15-20, 22-32 i 34 oraz art. 15 i art. 20 ustawy nowelizującej (a do tej kategorii należy ta sprawa), sąd rozpoznaje sprawę w składzie zgodnym z przepisami ustawy zmienianej w art. 1, art. 15 i art. 20 w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, a zatem w składzie jednoosobowym. Jeżeli na podstawie przepisów dotychczasowych do rozpoznania sprawy wyznaczono skład trzech sędziów, dalsze jej prowadzenie przejmuje sędzia wyznaczony jako sprawozdawca (tak się stało w tej sprawie). W niniejszej sprawie nie ziściła się ponadto żadna z wymienionych w art. 367¹ § 1 k.p.c. przesłanek rozpoznania sprawy przez Sąd Okręgowy w składzie trzyosobowym, stąd wydanie przez Sąd Okręgowy zaskarżonego kasacyjnie postanowienia z 8 grudnia 2023 r w składzie jednoosobowym było zgodne z ustawą. Nie wystąpiła zatem wskazana przez skarżącą przyczyna kasacyjna w postaci nieważności postępowania odwoławczego (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 4 k.p.c.)

Odnosząc się do pozostałych przytoczonych przez skarżącą przyczyn kasacyjnych należy podnieść, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz poglądów nauki, istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju orzecznictwa i nauki prawa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14). Przedstawione przez skarżącą problemy dotyczące art. 379 pkt 4

k.p.c. i art. 367¹ k.p.c., nie mają takiego charakteru, a ponadto są bezprzedmiotowe, skoro, jak to już wyżej wyjaśniono, w sprawie nie miała miejsca nieważność postępowania apelacyjnego. Zagadnienia dotyczące art. 43 k.r.o. zostały zaś sformułowane nie jako abstrakcyjne problemy prawne, związane z wykładnią przytoczonego przepisu (ściślej norm prawnych w nim zawartych), lecz nawiązują do ustaleń faktycznych i ocen prawnych Sądu Okręgowego, co nie spełnia wymagań omawianej przyczyny kasacyjnej.

Uczestniczka podniosła także, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej na tej przyczynie, obligowało skarżącą do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy, czego skarżąca nie uczyniła. Niezależnie od tego należy przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230). Skarżąca nie wykazała oczywistej, widocznej *prima vista* wadliwości zaskarżonego postanowienia w przedstawionym rozumieniu. Sąd Okręgowy podtrzymał poczynione w sprawie przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne i dokonał ich subsumcji pod normę art. 43 k.r.o. w sposób niesprzeczny z przyjętą w orzecznictwie i nauce prawa wykładnią tej normy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2013 r., IV CSK 553/12, OSNC-ZD 2014, Nr B, poz. 24; z 6 kwietnia 2005 r., III CK 469/04; z 22 września 1997 r., II CKN 306/97; z 21 listopada 2002 r., III CKN 1018/00; z 26 listopada 1973 r., III CRN 227/73, OSNCP 1974, poz. 189 oraz z 2 października 1997 r., II CKN 348/97).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. Sąd Najwyższy nie orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego, pozostawiając tę kwestię do rozstrzygnięcia w orzeczeniu kończącym postępowanie, albowiem zaskarżone kasacyjnie postanowienie dotyczyło postanowienia wstępnego Sądu Rejonowego.

Agnieszka Piotrowska

(A.D.)

[SOP]